

УДК 793.31 (477.84)

Цитування:

Підлипський А. І. Творчість викладачів-хореографів Теробовлянського культосвітнього училища Анатолія та Олександри Поліщуків. *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць*. 2021. Вип. 39. С. 75-81.

Pidlypskyi A. (2021). Creativity of teachers-choreographers of the Terebovlyan Cultural Education School of Anatolii and Oleksandra Polishchuk. *Mystetstvoznavchi zapysky: zb. nauk. prats'*, 39, 75-81 [in Ukrainian].

Підлипський Андрій Ігорович,
кандидат мистецтвознавства,
викладач кафедри хореографічного мистецтва
Київського національного університету
культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0001-8086-3532>
pidlip@ukr.net

ТВОРЧІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ-ХОРЕОГРАФІВ ТЕРЕБОВЛЯНСЬКОГО КУЛЬТОСВІТНЬОГО УЧИЛИЩА АНАТОЛІЯ ТА ОЛЕКСАНДРИ ПОЛІЩУКІВ

Мета – виявити основні аспекти творчості педагогів-хореографів Теробовлянського культосвітнього училища Анатолія та Олександри Поліщуків. **Методологія.** Застосування комплексу загальних та спеціальних методів, як-от: аналіз та синтез, культурологічний підхід, розгляд подій в хронологічній послідовності, мистецтвознавчий аналіз для виявлення стилістичних особливостей хореографічних постановок А. Поліщука та ін., сприяли проведенню об'єктивного дослідження. **Наукова новизна.** Вперше творчості Анатолія та Олександри Поліщуків присвячене спеціальне дослідження, з'ясовано їх роль у розвитку хореографічної культури Тернопільщини, виявлено стильові особливості балетмейстерських постановок А. Поліщука. **Висновки.** Потужний мистецький імпульс, отриманий Анатолієм та Олександрою Поліщуками, майбутніми педагогами Теробовлянського культосвітнього училища, в Київському державному інституті культури імені О. Є. Корнійчука дав можливість досягти найвищих щаблів мистецької та педагогічної майстерності на Тернопільщині. Вони відновили роботу ансамблю танцю в училищі, створили в Тернополі ансамбль народного танцю «Червона калина». У балетмейстерській творчості А. Поліщука поєдналося художнє переосмислення надзбручанського хореографічного фольклору, інтерпретація танців, що стали символами української народної хореографії («Козачок», «Гопак» та ін.) з авторськими хореографічними композиціями, що образною структурою тісно пов'язані із багатими пластами української народної культури, зокрема, символізмом побутових предметів та психоемоційними характерними проявами як ознакою етнічного менталітету («Червона калина», «Лобуряки»).

Ключові слова: Анатолій та Олександра Поліщуки, хореографічний відділ Теробовлянського культосвітнього училища, хореографія, український танець.

Pidlypskyi Andrii, candidate of Art History, lecturer of the Department of Choreographic Art of the Kyiv National University of Culture and Arts

Creativity of teachers-choreographers of the Terebovlyan Cultural Education School of Anatolii and Oleksandra Polishchuk

The purpose of the article is to identify the main aspects of the work of choreographers of the Terebovlyan Cultural Education School Anatolii and Oleksandra Polishchuk. **Methodology.** The use of a set of general and special methods, such as analysis and synthesis, culturological approach, consideration of events in chronological order, art analysis to identify stylistic features of choreographic productions by A. Polishchuk, etc., contributed to the objective study. **Scientific novelty.** For the first time, a special study is devoted to the works of Anatolii and Oleksandra Polishchuk, their role in the development of the choreographic culture of the Ternopil region is clarified, stylistic features of A. Polishchuk's choreographic performances are revealed. **Conclusions.** The powerful artistic impulse received by Anatolii and Oleksandra Polishchuk, future teachers of the Terebovlyan Cultural Education School, at the O. E. Korniychuk Kyiv State Institute of Culture made it possible to reach the highest levels of artistic and pedagogical skill in the Ternopil region. They resumed the work of the dance ensemble at the school, created a folk dance ensemble "Chervona kalyna" in Ternopil. A. Polishchuk's choreography combined artistic rethinking of Nadzbruchany choreographic folklore, interpretation of dances that became symbols of Ukrainian folk choreography ("Kozachok", "Hopak", etc.) with author's choreographic compositions, the figurative structure of which is closely related to the rich

folk culture, in particular, the symbolism of household items and psychoemotional characteristics as a sign of ethnic mentality ("Chervona kalyna", "Loburyaki").

Key words: Anatolii and Oleksandra Polishchuk, choreographic department of Terebovlya Cultural Education School, choreography, Ukrainian dance.

Актуальність теми дослідження. Регіональні дослідження народної хореографічної культури стали науковим трендом українського мистецтвознавства. Важливий внесок у розвиток народно-сценічного хореографічного мистецтва Тернопільщини зробив хореографічний відділ Теребовлянського коледжу культури і мистецтв (колишнє культурно-освітнє училище), серед викладачів хореографічних дисциплін якого широко відомими в Україні та за її межами стали Анатолій та Олександра Поліщуки. Дослідження персонального плану фахівців, що прислужилися розбудові українського хореографічного мистецтва Тернопільщини та ширше – культури України, є важливим задля розуміння регіональних особливостей розвитку народно-сценічної хореографічної культури.

Аналіз досліджень і публікацій. Серед праць, що торкаються діяльності хореографічного відділу Теребовлянському коледжу культури і мистецтв, де фрагментарно висвітлено творчий шлях Анатолія та Олександри Поліщуків, слід назвати публікації В. Панюса [19], А. Підлипського [12; 13], Л. Щур [20]. Спеціального дослідження, присвяченого вказаним фахівцям, досі проведено не було.

Мета – виявити основні аспекти творчості педагогів-хореографів Теребовлянського культосвітнього училища Анатолія та Олександри Поліщуків.

Виклад основного матеріалу. Теребовлянський коледж культури і мистецтв (сучасна назва закладу) заснований 1 вересня 1940 року як бібліотечна школа, згодом технікум, культурно-освітнє училище, вище училище культури, діяв відповідно до загальнодержавних норм. «Поступовий розвиток створених у 30-х роках шкіл політосвіти – перших культурно-освітніх навчальних закладів привів до створення мережі бібліотечних технікумів (школи), пізніше – технікумів з підготовки культосвітніх працівників і завершився в 1961 р. створенням мережі культосвітніх навчальних закладів», – констатує С. Волков [3, 128].

Базуючись на архівних документах Т. Благова засвідчує, що «наприкінці 40-х рр.

XX ст. в Україні функціонувало вже шістнадцять технікумів політосвіти (п'ять із них діяло на території західних областей України), які готували різних за фахом працівників культурно-освітньої діяльності: бібліотекарів, організаторів-методистів клубної роботи, методистів, інспекторів, масовиків-витівників, керівників художньої самодіяльності. За статистикою, станом на 1947 р. загальна кількість студентів політосвітніх технікумів складала 2990 осіб. Серед них бібліотечних працівників навчалася 1627 осіб, діячів клубних установ – 1320 осіб, організаторів художньо-самодіяльних гуртків – лише 42 особи» [2, 288]. Судячи зі статистичних даних, актуальною була проблема підготовки кадрів керівників для гуртків танцювальної художньої самодіяльності.

З наказів голови Комітету з основної діяльності за 1945 рік можна дізнатися, що для такої підготовки керівників було відкрито «Шестимісячні постійно діючі курси з підготовки працівників культурно-освітніх установ Західних областей УРСР», які, починаючи з 1945 року, проводились на базі Львівського і Теребовлянського технікумів політосвіти. Т. Благова цитує: «Загальний контингент курсів складав 600 осіб (300 курсантів навчалися у Львові, 300 – у Теребовлі)... Хореографічна підготовка працівників культурно-освітніх закладів передбачалася у розділі навчального плану "Масово-виховна робота". Курсантам пропонувалося практичне ознайомлення із різними видами мистецької діяльності, традиційно представленими у змісті гурткової роботи клубних установ» [Цит. за 2, 289]. зрозуміло, що така підготовка на короткострокових курсах не могла задовольнити потребу у кадровому забезпеченні колективів художньої самодіяльності, що почали створюватися в Тернопільській області за зразком решти території СРСР.

М. Яницька та О. Жуков, аналізуючи роботу танцювальних колективів художньої самодіяльності, у середині 50-х рр. XX ст. констатували, що до роботи в таких колективах не завжди можна залучити хореографів-професіоналів «зі спеціальною

освітою та досвідом проведення навчально-виховної та постановочної роботи. У таких випадках керівництво танцювальним колективом можна доручати досвідченому учаснику танцювальної самодіяльності» [21, 5]. Актуалізувалося завдання підготовки керівників колективів художньої самодіяльності. Подальшого розвитку мали набути «середні загальноосвітні трудові політехнічні школи для дітей, найбільш здібних у галузі музики, хореографії та образотворчого мистецтва» [10, 516].

Період 60–80-х рр. історики вважають найстабільнішим часом в культурі УРСР, що пов'язано з певними демократичними процесами, поступовим очищенням від наслідків тоталітарного сталінського режиму, можливістю звернення, хоча і в суворо регламентованих формах, до національних традицій. Саме в цей період стало розвинутою зазнала культурно-мистецька освіта.

Розглядаючи мистецьку освіту 60-х рр. ХХ ст. в УРСР, С. Волков демонструє розширення напрямів підготовки фахівців сфери культури і мистецтва: «У січні 1961 р. технікуми з підготовки культосвітніх працівників реорганізовано в культурно-освітні училища. Встановлено чотирирічний строк навчання, вводились, водночас із підготовкою бібліотекарів, нові спеціалізації: керівників самодіяльних драматичних і хорових колективів (з 1960/61 навчального року); керівників самодіяльних оркестрів народних інструментів (з 1962/63 навчального року); керівників самодіяльних духових оркестрів і хореографічних колективів (з 1967/68 навчального року)» [4, 24]. Попри значний попит в керівниках хореографічних колективів художньої самодіяльності підготовка таких фахівців розпочалася найпізніше, що пов'язано, зокрема, з нестачею викладацьких кадрів.

Аналізуючи процеси становлення хореографічної освіти в Україні, Л. Андрощук наводить періодизацію, де виокремлює етап «підготовчо-професійний, для якого характерне поетапне створення розгалуженої системи підготовки мистецьких кадрів, зокрема: відкриття перших технікумів з підготовки культурно-освітніх працівників (50–60-ті роки ХХ століття) та відкриття факультетів з підготовки культурно-освітніх працівників в сфері хореографічного мистецтва в вищих навчальних закладах (60–80-ті роки ХХ століття)» [1, 273–274]. Ця періодизація корелює із процесами в сфері

хореографічної освіти, що відбувалися в Тернопільській області.

У 1968 році створено хореографічний відділ (спеціалізація «народна хореографія») [15]. Спеціалізація пов'язана з тогочасними політико-ідеологічними установками розвитку народно-сценічного танцю, що вписувалося в соціалістичні орієнтири (народність, масовість, доступність та ін.). Бальний танець навіть після послаблення утисків 1957 року не став загальнодоступним, сприймався як ознака буржуазного суспільства. Сучасні напрями хореографії були «перекриті» «залізною завісою». Класичний танець, попри всі намагання «омасовити» його засобами «організованої художньої самодіяльності», так і залишився мистецтвом для небагатьох через значні фізичні навантаження, специфічні вимоги до технічної підготовки та своєрідність елітарної естетики. Народно-сценічний вектор розвитку хореографічного мистецтва в середовищі художньої самодіяльності ставив завдання підготовки кадрів керівників танцювальних гуртків. Також в Тернопільській області з 1961 року існував професійний ансамбль танцю «Надзбручанка», що потребував професійних кадрів виконавців. 1968 року в Тербовлянському культурно-освітньому училищі створений хореографічний відділ та на перший курс зараховано 20 осіб [19, 2]. Відкриття цього відділення відіграло значну роль у розвитку народно-сценічної хореографічної культури регіону та України в цілому.

Культосвітні училища, що функціонували в кожній області України, перетворилися на центри народної художньої творчості, що забезпечили підготовку митців та педагогів, дехто з яких ставали студентами інститутів культури. Випускники хореографічних відділень культосвітніх училищ від 1970 року отримали можливість підвищувати рівень кваліфікації в Київському державному інституті культури імені О. Є. Корнійчука (далі – КДІК імені О. Є. Корнійчука), адже цього року тут вперше в Україні було відкрито кафедру хореографії (на факультеті культурно-освітньої роботи).

До першого набору студентів-хореографів потрапили майбутні викладачі хореографічного відділення Тербовлянського культурно-освітнього училища Анатолій Михайлович Поліщук (1948–1998) та Олександра Федорівна Поліщук (до заміжжя 1972 року – Дрозд) (1950–1994). До вступу в інститут Олександра Федорівна у 1967–1970 рр. навчалася у Львівському культосвітньому

училищі, яке закінчила за спеціальністю «клубна справа», їй було присвоєно кваліфікацію «клубний працівник, керівник самодіяльного танцювального колективу» [8]. «За час навчання проявила себе здібною, старанною ученицею. Сумлінно відносилася до навчання. Виконувала обов'язки профорга групи. Приймала активну участь в концертах училища. Уважна і чуйна як товариш. Серед викладачів і учнів користувалася авторитетом. Уважна і ввічлива до старших. Проявила себе добрим організатором і спеціалістом», – зазначено в характеристиці-рекомендації на О. Дрозд, що була видана 8 липня 1970 року у Львівському культосвітньому училищі для пред'явлення у Київському інституті культури (тут і далі при цитуванні архівних джерел збережено їх правопис) [17]. Такі характеристики від партійних, профспілкових, комсомольських організацій були звичними для того часу. За зауваженням С. Волкова, за таких обставин «про повну демократизацію вступу до вищих навчальних закладів ще не йдеться» [3, 118].

Фундаторами кафедри хореографії в КДІК імені О.Є. Корнійчука були Кім Юхимович Василенко – знаний в Україні керівник аматорських колективів народного танцю, автор ряду фундаментальних праць з українського танцю; Андрій Іванович Гуменюк – фольклорист, доктор мистецтвознавства, автор численних наукових праць; Галина Олексіївна Березова – заслужена артистка України, балетмейстер-постановник, упродовж тривалого часу – художній керівник Київського державного хореографічного училища [16]. В одній групі з Анатолієм та Олександром Поліщуками навчалася Лариса Цветкова, в майбутньому – видатний педагог класичного танцю, завідувач кафедри народної хореографії (1995–1998) та декан хореографічного факультету (1998–2018) Київського національного університету культури і мистецтв. «Завдяки зусиллям засновників був сформований високопрофесійний педагогічний склад. К. Василенко, завідувач кафедри, викладав “Мистецтво балетмейстера” – дисципліну, яка потребує широкої ерудиції в різноманітних галузях мистецтва, творчої фантазії. Г. Березова – учениця легендарної А. Ваганової – опікувалася методикою класичного танцю. Народньо-сценічний танець ми опановували під керівництвом блискучої характерної танцюристки, солістки Державного академічного театру опери та балету (ДАТОБ) ім. Т. Шевченка – Ванди

Федорівни Володько. Курси “Історико-побутовий танець” та “Історія хореографічного мистецтва” були доручені кандидату мистецтвознавства – Валерії Матвіївні Пасютинській, автору посібника “Волшебный мир танца” (Москва, 1985) та ін. Перші кроки у формуванні українського танцю як навчальної дисципліни здійснював артист балету ДАТОБ ім. Т. Шевченка – Федір Михайлович Баклан», – згадує Л. Цветкова [18, 14]. Також на цьому курсі залучили до педагогічної діяльності високопрофесійних митців та викладачів: Володимира Олексійовича Каміна (народно-сценічний танець), Миколу Івановича Трегубова (мистецтво балетмейстера), Михайла Петровича Моткова (український танець) [9].

1974 року А. та О. Поліщуки закінчили інститут за спеціальністю «культурно-освітня робота», їм була присвоєна кваліфікація «клубний працівник вищої кваліфікації, керівник самодіяльного хореографічного колективу» [7].

Подружжя стало викладати у Тербовлянському культосвітньому училищі. За ствердженням В. Панюса, при А. Поліщуку, який викладав в училищі народний танець у 1975–1981 рр., було створено ансамбль народного танцю, в якому він поставив ряд номерів: «Гопак», «Молдавський танець», «Чабани», «Червона калина» та ін. [19, 8] Однак за іншими даними ансамбль в училищі було створено ще 1969 року [14]. За висловом В. Панюса, А. Поліщук «працював над професійним виконанням, над манерою, характером, цікавим вирішенням сюжетом» [19, 8–9]. У роботі ансамблю училища А. Поліщуку допомагала О. Поліщук, яка викладала в училищі дисципліни «Класичний танець», «Історія хореографічного мистецтва», «Композиція та постановка танцю» у 1975–1982 рр.

Широкої популярності набув народний аматорський ансамбль танцю «Червона калина», створений подружжям Поліщуків 1978 року (тоді при комбайновому заводі м. Тернополя, а з 1981 року «Червона калина» базується у Тернопільському міському палаці культури «Березіль» імені Леся Курбаса [19, 9]). Педагог та балетмейстер А. Поліщук на матеріалі фольклору Тернопільської області поставив хореографічні композиції «Полька-фраєрка», «Данець», «Гонористий», «Надзбручанський вітальний», а також традиційні для Центральної України

«Козачок» та «Гопак», що і сьогодні прикрашають репертуар ансамблю.

У 1998 р. керівник народного аматорського ансамблю танцю «Червона калина» Анатолій Поліщук заснував фестиваль народного танцю «Червона калина», «покликаний показати багатство та розмаїття народної хореографії України, танці народів, що проживають на її території» [5]. Упродовж багатьох років фестиваль збирає найкращі аматорські колективи народно-сценічного танцю Тернопільщини.

«Класикою тернопільської народно-сценічної хореографії називали танці в постановці... Анатолія Поліщука. Він записав на Тернопільщині народний танець “Данець”, а його чудове виконання здійснив створений ним народний аматорський ансамбль танцю “Червона калина” ПК “Березіль” ім. Л. Курбаса м. Тернополя... керівники колективу Ігор Козловський та Микола Шамлі продовжують хореографічні традиції корифея танцю», – зазначають В. Губ'як та М. Франків [6, 31].

Серед відомих учнів Олександри та Анатолія Поліщуків, кому вони прищепили любов до народного танцю – Ігор Олексійович Николишин, який у 1977–1980 рр. навчався на хореографічному відділенні Тереховлянського культосвітнього училища.

І. Николишин свідчить, що Анатолій Поліщук дотримувався у своїй роботі принципів, закладених П. Вірським – відмова від танцю заради танцю, прагнення відтворити в ньому характери героїв через акторську виразність, головними в танці мають бути не віртуозні рухи, а справжні людські характери, яскраві індивідуальності. Почерк балетмейстера А. Поліщука відрізняє від стилю інших митців, на думку І. Николишина, цікавий зміст хореографічних композицій, простота, але не примітивність, виконання, драматургічна цілісність, осмисленість хореографічного тексту та лексики, їх органічне поєднання з музичним матеріалом, костюмом, світлом та бутафорією, що створює на сцені чудові хореографічні образи. «Незабутні хореографічні доробки майстра народно-сценічного танцю А. Поліщука радують око та тішать душі глядачів. “Червона калина” в постановці маестро дарувала глядачам соковиту калину та зігривала їх українською хусткою. Бережливе ставлення до народної творчості червоною ниткою проходить крізь усі хореографічні твори А. Поліщука. Збережені основні положення рук та кроки в танцях “Полька фраєрка”,

“Данець” підкреслюють реалізм і народність хореографічних образів. У хореографічній картині “Лобуряки” балетмейстер у гумористичній формі відтворює відносини чоловіків і жінок. У постановках “Надзбручанський вітальний”, “Козачок”, “Гопак” змальовує красу українського краю, зігрітого теплом сердець нашого народу», – зазначає І. Николишин [11, 55–56].

Наукова новизна. Вперше творчості Анатолія та Олександри Поліщуків присвячене спеціальне дослідження, з'ясовано їх роль у розвитку хореографічної культури Тернопільщини, виявлено стильові особливості балетмейстерських постановок А. Поліщука.

Висновки. Потужний мистецький імпульс, отриманий Анатолієм та Олександрою Поліщуками, майбутніми педагогами Тереховлянського культосвітнього училища, в Київському державному інституті культури імені О. Є. Корнійчука дав можливість досягти найвищих щаблів мистецької та педагогічної майстерності на Тернопільщині. Вони відновили роботу ансамблю танцю в училищі, створили в Тернополі ансамбль народного танцю «Червона калина». У балетмейстерській творчості А. Поліщука поєдналося художнє переосмислення надзбручанського хореографічного фольклору, інтерпретація танців, що стали символами української народної хореографії («Козачок», «Гопак» та ін.) з авторськими хореографічними композиціями, що образною структурою тісно пов'язані із багатими пластами української народної культури, зокрема, символізмом побутових предметів та психоемоційними характерними проявами як ознакою етнічного менталітету («Червона калина», «Лобуряки»).

Література

1. Андрощук Л. Еволюція хореографічного мистецтва як явища культури в контексті аналізу передумов відкриття хореографічно-педагогічних спеціальностей в вищих педагогічних навчальних закладах України. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2015. Вип. 12(2). С. 272–280.
2. Благова Т. Хореографічна освіта України середини ХХ ст. у системі підготовки культурно-освітніх працівників. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти. 2011. Вип. 11. С. 286–290.
3. Волков С. Інституалізовані соціокультурні системи: регіональна специфіка та

динаміка. Київ : Інститут культурології НАМ України, 2010. 248 с.

4. Волков С. М. Мистецька освіта в реаліях соціокультурних процесів 60-х рр. *Культура України*. 2011. Вип. 35. С. 20–38.

5. Горбунова Л. Хореографічна Тернопільщина. URL : http://ternopil-omcmt.at.ua/index/khoreografichnij_zhanr/0-40

6. Губ'як В., М. Франків. Мистецький Олімп Надзбруччя : навчальний посібник. Тернопіль, 2020. 282 с.

7. Диплом Ан №085278. Копія. Архів Київського національного університету культури і мистецтв, м. Київ. Справа Поліщука Анатолія Михайловича, арк. 3.

8. Диплом Ц №239041. Копія. Архів Київського національного університету культури і мистецтв, м. Київ. Справа Поліщука Олександри Федорівни, арк. 4.

9. Залікова книжка №70540. Архів Київського національного університету культури і мистецтв, м. Київ. Справа Поліщука Анатолія Миайловича.

10. Культурне будівництво в Українській РСР. Найважливіші рішення Комуністичної партії і Радянського уряду 1917–1960 рр. : зб. документів: у 2 т. Т. II. (червень 1941–1960 рр.). Київ : Державне видавництво політичної літератури УРСР, 1961. 663 с.

11. Николишин І. Народно-сценічна хореографія галицького Поділля як самобутність та послідовність школи П. П. Вірського. Вплив творчості П. П. Вірського на розвиток національної хореографії : матеріали науково-практичної конференції, 26 лютого 2005 р., м. Київ. Київ, 2005. С. 54–57.

12. Підлипський А. І. Викладачі Тереховлянського культосвітнього училища – представники школи кафедри хореографії Київського державного інституту культури. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2020. № 3. С. 152–159.

13. Підлипський А. Народно-сценічна хореографічна культура Тернопільщини середини ХХ – початку ХХІ століття : дис... канд. мистецтвознавства : спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури». Київ : КНУКіМ, 2021. 203 с. 221.

14. Творча характеристика на ансамбль народного танцю Тереховлянського училища культури. 1 арк. Архів Тереховлянського коледжу культури і мистецтв, м. Тереховля. Справа І. Николишина.

15. Тереховлянський коледж культури і мистецтв. URL : <http://tvuk.at.ua/index/0-2>

16. Факультет хореографічного мистецтва. Народна хореографія. Про спеціалізацію. Сайт Київського національного університету культури і мистецтв. URL : <http://dance.knukim.edu.ua/pro-specializaciju/>

17. Характеристика-рекомендація на випускницю... Архів Київського національного

університету культури і мистецтв, м. Київ. Справа Поліщука Олександри Федорівни, арк. 2.

18. Цветкова Л. «Вдячність крізь десятиліття» (педагоги-фундатори кафедри хореографії Київського державного інституту культури). Традиції та новації в хореографічній культурі (до 50-річчя кафедри хореографії Київського національного університету культури і мистецтв) : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 квітня 2020 р. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2020. С. 12–17.

19. Чарівний світ танцю : 50 років відділу народної хореографії. Укл. В. М. Панюс. Тереховля, 2018. 32 с.

20. Щур Л. Б. Народна хореографічна культура Західного Поділля: трансформація та збереження танцювальної традиції : дис... канд. мистецтвознавства : спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури». Тернопіль, 2021. 371 с.

21. Яницкая М. Д., Жуков А. А. Работа танцевального коллектива художественной самодеятельности. Москва, 1956. 87 с.

References

1. Androshchuk, L. (2015). The evolution of choreographic art as a cultural phenomenon in the context of the analysis of the preconditions for the opening of choreographic and pedagogical specialties in higher pedagogical educational institutions of Ukraine. *Problems of Modern Teacher Training*, 12(2), 272–280 [in Ukrainian].

2. Blahova, T. (2011). Choreographic education of Ukraine in the middle of the XX century. in the system of training cultural and educational workers. *Scientific journal of NPU named after M. P. Drahomanov. Series 14: Theory and methods of art education*, 11, 286–290 [in Ukrainian].

3. Volkov, S. (2010). Institutionalized sociocultural systems: regional specifics and dynamics. Kyiv: Institute of Cultural Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine [in Ukrainian].

4. Volkov, S.M. (2011). Art education in the realities of socio-cultural processes of the 60's. *Culture of Ukraine*, 35, 20–38 [in Ukrainian].

5. Horbunova, L. Choreographic Ternopil region. Retrieved from http://ternopil-omcmt.at.ua/index/khoreografichnij_zhanr/0-40 [in Ukrainian].

6. Hubiak V., M. Frankiv. (2020). Art Olympus Nadzbruchchia. Ternopil [in Ukrainian].

7. Diploma Ан №085278. Copy. Archive of the Kiev National University of Culture and Arts, Kyiv. The file of Polishchuk Anatolii Mykhailovych, 3 [in Ukrainian].

8. Diploma Ц №239041. Copy. Archive of the Kiev National University of Culture and Arts, Kyiv. The file of Polishchuk Oлександра Fedorivna, 4 [in Ukrainian].

9. Student's Record-book №70540. Archive of the Kiev National University of Culture and Arts, Kyiv. The file of Polishchuk Anatolii Mykhailovych [in Ukrainian].

10. Cultural construction in the Ukrainian SSR. (1961). The most important decisions of the Communist Party and the Soviet government of 1917–1960, Vol. 2 (June 1941–1960). Kyiv: State Publishing House of Political Literature of the USSR [in Ukrainian].

11. Nykolyshyn, I. (2005). Folk-stage choreography of Galician Podillya as an identity and sequence of P. P. Virsky's school. The influence of P. P. Virsky's work on the development of national choreography: materials of the scientific-practical conference. (pp. 54–57). Kyiv [in Ukrainian].

12. Pidlypskyi, A. (2020). Teachers of Terebovlya cultural and educational college are representatives of the school of Choreography Department of the Kiev State Institute of Culture. National Academy of Culture and Arts Management Herald: Science journal, 3, 152-159 [in Ukrainian].

13. Pidlypskyi, A. (2021). Folk-stage choreographic culture of Ternopil region of the middle of the XX – beginning of the XXI century. Candidate's thesis. Kyiv: KNUKiM [in Ukrainian].

14. Creative description of the folk dance ensemble of Terebovlya School of Culture. Archive of Terebovlya College of Culture and Arts, Terebovlya. The case of I. Nikolishin [in Ukrainian].

15. Terebovlya College of Culture and Arts. Retrieved from <http://tvuk.at.ua/index/0-2> [in Ukrainian].

16. Faculty of Choreographic Art. Folk choreography. About specialization. Website of Kyiv

National University of Culture and Arts. Retrieved from <http://dance.knukim.edu.ua/pro-specializaciyu/> [in Ukrainian].

17. Characteristics-recommendation for the graduate... Archive of the Kiev National University of Culture and Arts, Kyiv. The file of Polishchuk Oleksandra Fedorivna, 2 [in Ukrainian].

18. Tsvietkova, L. (2020). "Gratitude through the decades" (teachers-founders of the Department of Choreography of the Kyiv State Institute of Culture). Traditions and innovations in choreographic culture (to the 50th anniversary of the Department of Choreography of Kyiv National University of Culture and Arts): a collection of materials International scientific-practical Conf., Kyiv, April 25, 2020. Kyiv: KNUKiM Publishing Center, 12–17 [in Ukrainian].

19. Panius, V.M. (Eds.) (2018). The magical world of dance: 50 years of the folk choreography department. Terebovlya [in Ukrainian].

20. Shchur, L.B. (2021). Folk choreographic culture of Western Podillya: transformation and preservation of dance tradition. Candidate's thesis. Ternopil [in Ukrainian].

21. Yanitskaya, M.D.&Zhukov, A.A. (1956). The work of an amateur dance group. Moscow [in Russian].

*Стаття надійшла до редакції 16.02.2021
Отримано після доопрацювання 15.03.2021
Прийнято до друку 19.03.2021*